

בטיחות בעבודה בחממות

דף מידע מאת: יואב גרשון

רקע:

החממות הן מבנים מקורים אשר עיקר הפעילות בהן היא גידול צמחים (פרחים), ירקות, וכן משמשות להנבטת או טיפוח צמחים שונים. ניתן לראות גם חממות המחופות ביריעות שקופות, לרוב על בסיס פוליאטילן או במקרים של חיפוי ירקות, מפוליפרופילן. החממות, כאמור מתחלקות לשני סוגים עיקריים: צמחים (פרחים), וירקות.

סיכונים בטיחותיים וגיהותיים:

החממות מצוידות באורור מלאכותי (מאולץ) ואשר אינו טבעי, מערכות השקיה ודישון, תאורה מלאכותית, אקלים חם ורווי, חימום או קירור וכן ערפול בגזים שונים, חומרי חיטוי והדברה, ריסוס (ארוסול) ואיבוק, ועוד. בחממות קיימים סיכונים חשמל, מים, אדים והעדר אויר נקי.

ניתן לסווג את הסיכונים ל – 4 קבוצות עיקריות:

1. **פיזיקליים** - עומס חום, קרינת UV, קרינת IR ועוד.
 2. **כימיים** - אבק מינרלי, אבקות צמחים, חומרי הדברה ואיבוק, חומרי ריסוס ועוד.
 3. **ביולוגיים** - עובש, פטריות שונות, חיידקים ונבגים, תולעים וחרקים מזיקי צמחים, מים דלוחים או קולחין, חומרים שיוריים שונים.
 4. **ארגונומיים** - מאמצים גדולים, תנחות עבודה לא נוחות, עבודות ידניות.
- יש לזכור כי התנאים בחממה (העדר אויר נקי, לחץ רווי של אדים, חום גדול וכו') מהווים זרז (ריאקטור) לחומרים ותנאים אשר מוגברים כתוצאה מתנאים אלו.

כללי זהירות ושמירה:

ראשית מתבקשים תנאי היגיינה קפדניים:

מקום מוסדר לשטיפת ידיים עם סבון מתאים, מגבות חד פעמיות, ציוד מיגון אישי (סינרים, משקפי מגן, מסכות מתאימות, משטפות עיניים, עזרה ראשונה), מקום אכילה מוסדר הרחוק ממקום העבודה, מקלחות, בגדים להחלפה.

נושאים נוספים עליהם יש לתת את הדעת:

שמירה קפדנית על כללי הזהירות עם מכונות דישון ואיבוק, כללי זהירות בחשמל, כללי הזהירות בעבודה במקום חסום ומוקף.

יש להקפיד על מניעת חשיפה לגורמים הכימיים ב – 6 נושאים עיקריים:

- **אמצעים ניהוליים** - ביצוע עבודת הדברה בשעות הלילה, התחלת העבודה לאחר שעבר זמן מסוים מסיום פעולות ההדברה ומרווח הזמן הדרוש להורדת ריכוז החומר באוויר.
 - **הרחקת עובדי חומרים** - אורור טבעי והזרמת אויר צח מידי פרק זמן.
 - **שימוש נכון באמצעי מיגון אישיים** - התאמה של מסכות, כפפות ובגדי עבודה, טיפול ואחסון נכון באמצעי המיגון.
 - **שמירת תקנות הבטיחות** - הקשורות לחומרי הדברה ודשנים באחסון, הכנת פורמולציות, ריסוס דישון ואיבוק, טיפול בציוד ובאמצעי המיגון ובשאריות של האריזות חומרי ההדברה.
 - **מעקב רפואי** - מעקב מתמיד של רופא תעסוקתי על העובדים בחומרי ההדברה והריסוסים.
 - **מעקב סביבתי** - ניטור מתמיד ותגובות בהתאם.
- חלק מהחממות מחוממות כיום על ידי מבערי מזוט, יש להתייחס אליהם כמו אל כל מתקן לחץ המייצר חום וכן בנושא מיכל המזוט, מאצרה מתאימה וציוד כיבוי מתאים.

להבהרות והמלצות נוספות יש לפנות למדריך הבטיחות האזורי ו/או לרכז הועדה החקלאית במועצה האזורית.